Dodatek do „Głosu Wąbrzeskiego" Wąbrzeźno, 15 listopada 1934r.

ROLNIK

Rok II | DODATEK POŚWIĘCONY SPRAWOM ROLNICZYM. ORGAN T.R.P. | NR 23

KOMUNIKATY T.R.P.

KOMUNIKAT 92.

Pomimo kilkakrotnych upomnień nadesłania spisu członków Kółka Rolnicze Golub, Kiełpiny, Kowalewo Książki, Lipnica, Łobdowo, Ostrowite, Płużnica, Przydwórz, Ryńsk, Zieleń, Zaskocz, Osieczek i Jarantowice dotychczas nie nadesłały tychże wobec czego prosimy pp.: prezesów o zwrócenie uwagi pp. sekretarzom, żeby spis ten niezwłocznie wygotowali i przesłali do sekretarjatu Powiatowego.

Podając powyższe, prosimy zwrócić baczniejszą uwagę na terminowe załatwianie zleceń Zarządu T. R. P. gdyż pp. sekretarze i skarbnicy sprawy zlecone przez nas w okólniku załatwiają bardzo powoli i często niepotrzebnie opóźniają ich załatwienie.

KOMUNIKAT 93.

Prosimy pp.: prezesów o podanie do Sekretarjatu czy w danym obwodzie możnaby założyć składy konsygnacyjne nawozów sztucznych. Zainteresować się powinni Kółka parafjalne, które mają odpowiednie ubikacje, oraz członka który skład taki mógłby poprowadzić jak naprzykład, mleczarnie, oberże, składy kolonjalne i którzy posiadają pomieszczenie na ca 200 — 300 ctr. nawozów sztucznych, kilka gatunków.

KOMUNIKAT 94.

P. P. prezesów Kółek rolniczych uprasza się o przybycie do Sekretarjatu po odbiór sprawozdania z działalności P. T. R. za rok 1933/34.

Zarazem zwraca się uwagę, że sprawozdanie powinno być dokładnie omówione na zebraniach Kółka Rolniczego i pozatem sprawozdanie wypożyczać członkom, ażeby przekonali się, że staraniom organizacji rolniczych zawdzięczają to lub owo.

KOMUNIKAT 95.

Z powodu zbyt wygórowanych cen stosowanych przez skartelizowane kopalnie węgla w obecnym czasie powstał cały szereg kopalni prywatnych, które dostarczają węgiel opałowy po znacznie niższych cenach. — Obstalunek wykonać może na zamówienie poszczególnych Kółek Rolniczych względnie Rolników Sekretarjat Powiatowy w Wąbrzeźnie.

KOMUNIKAT 96.

Ekspozytura Wydziału Osadniczego P. T. R. zawiadamia, że z powodu targów, odbywających się w dnie sobotnie w Grudziądzu wszelkie urzędy w tym dniu są przepełnione rolnikami, co ekspozyturze bardzo utrudnia pracę udzielania pomocy zgłaszających się członkom. Wobec powyższego, prosimy członków, a zwłaszcza tych co z dalszych okolic do Grudziądza przyjeżdżają o wybór innego dnia w tygodniu na załatwianie swych spraw w ekspozyturze.

KOMUNKAT 97.

Miesiąc listopad winien być wyzyskany dla pozyskania nowych zastępów członków Kółek Rolniczych. Ilość rolników niezrzeszonych w Kółkach jest zbyt jeszcze wielka, byśmy, mogli obojętnie na to patrzeć. Każdy luzem chodzący rolnik to pasożyt na ciele zorganizowanych rolników, bo korzysta w dużym stopniu z tego, co z trudem wywalczają członkowie Towarzystw Rolniczych dla dobra rolnictwa, jako całości. Tymczasem, gdybyśmy zrzeszyli w Kółkach wszystkich rolników, to i praca organizacji zyskałaby na rozległości zadań, sprawności, i obrona interesów rolnictwa stałaby się o wiele skuteczniejszą, bo wiadomo powszechnie, że z silnym każdy się liczy, że silny narzuca swoje zdanie słabszemu od niego.

W celu pozyskania nowych członków proponujemy pp. prezesom, by osobiście lub listownie zwrócili się do rolników, którzy nie są członkami Kółek Rolniczych, zapraszając ich na swe zebrania, których program ustali Zarząd Kółka na specjalnem posiedzeniu.

KOMUNIKAT 98.

W dniu 9 bm. odbyła się w Toruniu konferencja Zarządu Sekcji Osadniczej Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego z prezesami Powiatowych Sekcyj Osadniczych.

W toku obrad omówiono cały szereg spraw gospodarczych, osadniczych w związku z nowoogłoszonemi ustawami oddłużeniowemi oraz wniosków do wysunięcia w związku opracowywanemi rozporządzeniami wykonawczemi do nowych ustaw.

Członkowie delegacji, która kilka dni temu była u p. Ministra Rolnictwa, złożyli sprawozdanie z audjencji u p. Ministra Poniatowskiego oraz przedłożyli treść złożonych p. Ministrowi memorjałów w sprawach osadniczych.

Wreszcie Konferencja postanowiła zwołać na dzień 1 grudnia b. r. do Torunia doroczne zebranie Rady Osadniczej Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego.

KOMUNIKAT 99.

Stosownie do wysuwanych przez członków Kółek Rolniczych dezyderatów Pomorskie Towarzystwo Rolnicze wystąpiło swego czasu do p. dyrektora Izby Skarbowej z wnioskiem o nowelizację norm przeciętnej ilości żywego i martwego inwentarza potrzebnego dla normalnego prowadzenia gospodarstw rolnych oraz ilości zboża, siana, słomy i innych ziemiopłodów, niezbędnych na najbliższy zasiew i utrzymanie ludzi, aż do nowych zbiorów.

Zarządzeniem p. Dyrektora Izby Skarbowej z dnia 18 września 1934 r. zostały normy uzupełnione i rozszerzone.

Normami wspomnianemi obowiązani są kierować się poborcy Urzędów Skarbowych przy egzekucjach.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Sekretarjacie Towarzystw Rolniczych Powiatowych.

KOMUNIKAT 100.

W ostatnich czasach szerzone są wśród rolników Pomorza oraz niektórych instytucyj ulotki zachęcające do nabywania podręczników, względnie komentarzy, wyjaśniających rzekomo w sposób ostateczny i wyczerpujący treść ostatnich ustaw oddłużeniowych, dotyczących rolnictwa. Wojewódzkie Biuro do spraw Finansowo — Rolnych w Toruniu ostrzega zainteresowanych przed nabywaniem tego rodzaju komentarzy, gdyż nie mogą one obecnie, przed ukazaniem się rozporządzeń wykonawczych, przedstawiać istotnej wartości. Wojewódzkie Biuro nadmienia, że ustawy oddłużeniowe, jakie się ostatnio ukazały zawierają jedynie ogólne zasady, na jakich oparta będzie akcja oddłużeniowa w rolnictwie którą ostatecznie unormują rozporządzenia wykonawcze. W tych warunkach komentarze wydawane obecnie nie mogą być wyczerpujące, gdyż nie mają dostatecznego oparcia i są przedwczesne. We właściwym czasie, po ukazaniu się rozporządzeń wykonawczych Wojewódzkie Biuro do spraw Finansowo — Rolnych wyda własny do nich komentarz, względnie wskaże pracę, która odpowiadałaby swemu zadaniu.

KOMUNIKAT 101.

Dnia 7 listopada 1934 roku została przyjęta przez Pana Ministra Poniatowskiego w Warszawie delegacja Sekcji Osadniczej Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego, złożona z prezesem PTR p. Czarlińskiego, prezesa Sekcji Osadniczej PTR. p. posa Rząsy, oraz delegatów pp.: Dobiasza, Krucy, Torbickiego, Gackowskiego i Kaźmierskiego

Poszczególni delegaci przedstawili zwięźle i rzeczowo położenie i potrzeby osadnictwa pomorskiego, tak za czasów zaborczych powstałego, jak i z czasów polskich.

Pan Minister przyjął referaty z bardzo dużem zainteresowaniem oraz z pełnem zrozumieniem, oświadczając, że dołoży wszelkich starań, aby w rozporządzeniu wykonawczem, które wyjdzie w związku z wydanemi dekretami, słuszne postulaty osadnictwa znalazły należyty wyraz. W tym celu pozostanie w kontakcie z osadnictwem, zaznajamiając je z projektami rozporządzeń przed ich ukazaniem się.

Podkreślił, że jako Minister Reform Rolnych, otoczy również opieką nawet te poszczególne potrzeby osadników, których dekrety, ze względu na zupełnie odrębną oraz indywidualną sytuację prawną, nie uwzględniły.

Pan Minister podkreślił dużą wartość głosu zrzeszonego osadnictwa, skupionego przy organizacji rolniczej, co delegacja przyjęła z dużem zadowoleniem i wiarą, że uczynione wysiłki około dobrej zawodowej organizacji znalazły właściwe i zachęcające do dalszej pracy potraktowanie przez Pana Ministra Poniatowskiego.

Delegacja złożyła podziękowanie Panu Ministrowi za dotychczasową opiekę nad rolnictwem i osadnictwem, a prezesowi PTR. p. Czarlińskiemu — za zawsze życzliwą gotowość dla potrzeb osadnictwa pomorskiego, oraz p. posłowi Rząsie — za znakomite i treściwe opracowanie referatu, przedstawionego Panu Ministrowi.

ODPOWIEDZI T.R.P.

KÓŁKO ROLNICZE RYCHNOWO:

Niestety na zebranie na 2. 12. 34 przybyć nie mogę jednakowoż jeżeli chodzi o stosunek drobnych rolników do Ubezp. Społecznej to znaczy zameldowania ich ażeby nie zostali ukarani wyjaśniam: Wyciąg z „Przepisy Ustawy o Ubezpieczeniu Społecznem dotyczące Rolnictwa i Zawodów Pokrewnych“ Część VIII Przepisy karne. Art. 269 „Pracodawca, który w przepisanym terminie nie dopełni obowiązku zgłoszenia przewidzianego niniejszą ustawą, rozporządzeniami, na jej podstawie wydanemi lub statutami instytucyj ubezpieczeń społecznych podlega karze grzywny do 300.00 zł.“

Pozatem podaje: Drobni producenci rolni są osobiście wraz z członkami swych rodzin ubezpieczeni od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych na mocy rozporz. Rady M. z dnia 28. 12. 33.

Za drobnych producentów rolnych uważać musi się na mocy wyż. wym. rozporz. właścicieli użytkowników i dzierżawców, którzy wykonują osobiście pracę w gospodarstwach rolnych i leśnych, podlegających wymiarowi podatku gruntowego, jeżeli obszar tych gospodarstw obejmuje nie więcej niż 30 ha, a zasadniczy podatek gruntowy nie przekracza kwoty 25 mk.

A więc drobni rolnicy obowiązani są przedewszystkiem dokonać na przepisanym formularzu (specjalnie dla nich przez Zakład ustalonym) zgłoszenia i opisu swych gospodarstw i przesłać do właściwej Ubezp. Społecznej. — Po przepisany formularz należy się niezwłocznie zgłosić do właściwej Ubezpieczalni Społecznej (dawniejsza Kasa Chorych w Wąbrzeźnie), aby dokonać jak najprędzej zgłoszenia i opisu gospodarstwa gdyż termin zgłoszenia przewidziany **na 14 lipca 1934 r. już minął.**

Składka ryczałtowa na ubezpieczenie drobnych producentów płatna jest co roku z dołu za rok ubiegły, z tego wynika że składkę za cały rok 1934 winni płacić drobni rolnicy dopiero po 1 styczniu 1935 r. i to składka wynosi na mocy rozporządzenia na okres pierwszych 3 lat (1934, 1935 1936) rocznie 1,45 od jednej marki przedwojennego zasadniczego podatku gruntowego.

Na mocy umowy zawartej między P. T. R. a Zakładem Ubezpieczenia drobni producenci rolni członkowie Kółek Rolniczych T. P. R., korzystać będą z obniżki składki w wysokości 5 gr. od marki zasadniczego podatku gruntowego rocznie, czyli płacić będą po 1,40 zł. od 1 mk. podatku rocznie, **wobec tego przypominam wszystkiem p. p. sekretarzom którzy nie doręczyli spisu członków do Sekretarjatu żeby niezwłocznie to uczynili, gdyż Zakład zarząda spis członków, który to prześle poszczególnym Ubezpieczalniom Społecznym celem obniżenia składek członkom Kółek rolniczych.**

Zarząd T. R. P.

(—) Klimek w. prezes

(—) Ewertowski sekretarz

W SPRAWIE REJESTRACJI ZASIEWÓW NASION OLEISTYCH.

Nawiązując do poprzedniego swego komunikatu Stowarzyszenie Producentów Nasion Oleistych Zachodniej Polski w Poznaniu, ul. Sew. Mielżyńskiego nr. 7 donosi, że na pod stawie porozumienia ze Związkiem Stowarzyszeń w Warszawie termin

rejestracji zasiewów nasion oleistych na terenie Wielkopolski i Pomorza **przedłuża się do dnia 12 listopada 1934 r.**

PP. Producenci ,którzy dotychczas nie podali do rejestru powierzchni zasiewów nasion oleistych, a w szczególności obszaru zasiewu rzepakiem ozimym i projektowanego obszaru zasiewu na wiosnę innemi nasionami oleistemi, zechcą we własnym interesie uskutecznić to najpóźniej do wyżej podanego terminu, który nie będzie więcej przedłużany. Zgłoszenia do rejestru przyjmuje na wstępie wymienione Stowarzyszenie.

Zaznacza się, że producenci zapisani w rejestrze zasiewu nasion oleistych będą w pierwszym rzędzie uwzględnieni przy ewtl. rozdziale kontyngentów nasion oleistych w przyszłości.

WIELKIE PORUSZENIE WŚRÓD PLANTATORÓW TYTONIU.

W ostatnich dniach dało się zauważyć wśród plantatorów tytoniu na Pomorzu wielkie poruszenie z powodu zbyt ostrej i bezwzględnej klasyfikacji materjału tytoniowego, tak, że materjał, który w latach ubiegłych był z reguły zaliczany do klasy 2-ej, Komisja Odbiorcza Polskiego Monopolu Tytoniowego w Grudziądzu klasyfikuje do klasy 3, narażając w ten sposób plantatorów na poważne straty, gdyż w ten sposób dochód brutto spada poniżej kosztów produkcji.

Wobec licznie napływających w tym względzie skarg od członków do Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego, Towarzystwo zaleca, aby poszkodowani plantatorzy odwoływali się w razie krzywdzącej klasyfikacji do komisji odwoławczej, co nie pociąga dla plantatorów żadnych kosztów. Ze swej strony P. T. R. interwenjowało w Urzędzie Wykupu Tytoniu w Grudziądzu, celem spowodowania przeprowadzenia przez Komisję Odwoławczą bardziej słusznej klasyfikacji.

NORMY EGZEKUCYJNE W ROLNICTWIE.

Stosownie do wysuwanych przez członków Kółek Rolniczych dezyderatów Pomorskie Towarzystwo Rolnicze wystąpiło swego czasu do p. dyrektora Izby Skarbowej z wnioskiem o nowelizację norm przeciętnej ilości żywego i martwego inwentarza potrzebnego dla normalnego prowadzenia gospodarstw rolnych oraz ilości zboża, siana, słomy i innych ziemiopłodów, niezbędnych na najbliższy zasiew i utrzymanie ludzi, aż do nowych zbiorów.

Zarządzeniem p. Dyrektora Izby Skarbowej z dnia 18 września 1934 r. zostały normy uzupełnione i rozszerzone. Normami wspomnianemi obowiązani są kierować się poborcy Urzędów Skarbowych przy egzekucjach.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Sekretarjacie Towarzystwa Rolniczego Powiatowego.

100.000 KG WEŁNY ZADEKLAROWANO NA JARMARK WEŁNY,

który się odbędzie w Poznaniu na terenie Targów Poznańskich w dniu 13 listopada 1934 r. Jest to sukces dotąd niebywały, świadczący o wielkiem zaufaniu hodowców do instytucji Targów Poznańskich, organizujących Jarmarki Wełny od czerwca 1932 r. Jarmarki Wełny rozrastają się stale z wielką korzyścią dla hodowców owiec. Na ostatni Jarmark w sierpniu 1934 r. nadesłano 80.000 kg wełny co już uważano za rekord, który w 25 proc. pobity został przez obecny Jarmark.

Wymienione 100.000 kg wełny zbliżającego się Jarmarku, to nieomal cały pociąg o 20 wagonach, a ilość równa się w przybliżeniu ilości wełny, nadesłanej na 2 ostatnie Jarmarki (w maju 1934 r. — 42.000 kg i sierpniu 1934 roku — 80.000 kg).

Hodowcy, którzy z początku z pewną rezerwą odnosili się do nowej organizacji Jarmarków Wełny, mając w pamięci nieudane próby zbytu wełny w dawniejszych latach przez Polskie Runo, zrozumieli wreszcie swój własny interes. Dzięki bowiem Jarmarkom Wełny, organizowanym przez Targi Poznańskie, nastąpiła regulacja cen wełny na rynku polskim, przyczem hodowcy uzyskują za wełnę ceny dające im możność nadal rozwijać hodowlę.

Kącik gospodyń.

PASZTET W KRUCHEM CIEŚCIE **DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWA** Z POZOSTAŁEGO MIĘSA

Zagnieść ciasto z 30 dkg. mąki, 20 dkg. masła, 3 łyżki śmietany, dodać szczyptę soli, poczem pozostawić w chłodnem miejscu aby stężało.

Tymczasem ugotować 3/4 dk. cielęciny z 10 dkg. słoninki, jarzynami, korzeniami i 2 kdg. grzybków. Po 20 minutach słoninkę wyjąć. Oddzielnie udusić na maśle i 12 dkg. wątróbki z cebulą, a gdy się zarumieni, dodać do niej pokrojoną w kostkę jedną bułkę i razem zasmażyć. Obrać z ugotowanej cielęciny mięso od kości, dodać resztki pozostałej pieczeni, albo rosołowego mięsa i zemleć razem z wątróbką, bułką i cebulą i słoniną 3 razy na maszynce. Do mięsa wbić 3 jaja i doskonale wymieszać.

Wyłożyć kruchem ciastem odpowiedniej wielkości rondel, nałożyć przygotowanem mięsem, przykryć z wierzchu krążkiem rozwałkowanego ciasta, posmarować jajem i włożyć na godzinę do pieca.

POLĘDWICA PO ANGIELSKU

1 i pół kg. polędwicy wyżyłować i obrać z tłuszczu, natrzeć solą i skropić sokiem z 1/2 cytryny na pół godziny przed pieczeniem. Rozgrzać w rondlu 10 dkg. masła, położyć polędwicę i smażyć na ostrym ogniu z obu stron, kiedy polędwica nabierze koloru, wsunąć na pół godziny do pieca, polewając często masłem po wierzchu. Gdy zrumieni się ładnie, krajać na półmisku ostrym nożem w cienkie plastry; powinien płynąć z niej różowy sok. Po wierzchu polać masłem w którem się piekła.

Podając polędwicę ugarnirować ją różnemi jarzynami i pasztecikami z francuskiego ciasta.

O CZEM NALEŻY PAMIĘTAĆ PRZED GOTOWANIEM POTRAW

Mięsa nie należy moczyć godzinami w wodzie, jak to było dawniej w zwyczaju, ponieważ soki mięsne i odżywcze składniki rozpuszczają się i przechodzą do wody, przez co mięso traci na smaku i wartości. Wystarczy powierzchnię mięsa zeskrobać lekko nożem, albo umyć prędko zimną wodą.

Jarzyny po oczyszczeniu i oskrobaniu włożyć do zimnej wody, wymyć i zaraz wybrać. Czysto obmyte jarzyny przekroić można na mniejsze kawałki, gdyż podobnie jak w mięsie rozpuszczają się części odżywcze i przechodzą do wody. Jarzyny, jak brukselkę, włoską kapustę, kalafjor, zieloną pietruszkę przed gotowaniem oparzyć gorącą wodą, aby robactwo, mszyce, ślimaki i gąsienice odpadły z listków. Ziemniaki jako też korzeniowe jarzyny przed obieraniem obmyć szczoteczką w wodzie. Obrane ziemniaki można trzymać w wodzie, aż do gotowania. Nie zawierają one rozpuszczalnych składników odżywczych a bez wody czerniałyby.

Owoce przed obieraniem obmyć, nie należy ich natomiast myć po obieraniu. Obierzyny owocowe składać do słojów, suszyć w piecyku i używać jako domieszkę do herbaty.

Suszone grzyby przed gotowaniem wymyć prędko ciepłą wodą, a gdy zanieczyszczone są popiołem lub ziemią, obmyć szczoteczką, wykonując to prędko, bo smak grzybowy rozpu-

szcza się łatwo, o czem przekonać się można po zapachu, kolorze i smaku jaki udziela się wodzie.

Niektóre jarzyny nalewa się wrzątkiem, raz zagotowuje i odcedza, aby utraciły gorycz. Do takich jarzyn należy rzepka, rzodkiewka, niekiedy kapusta i szparagi.

Dobre rady

HODOWLA PAPROCI W MIESZKANIU

Paproć jest piękną rośliną, posiada wiele zieleni i jest łatwa do hodowania w pokoju.

Pierwszym zasadniczym warunkiem udawania się paproci w pokojach jest ochrona przed bezpośredniem silnem słońcem. Z tego też względu należy wybierać dla nich miejsca ze światłem rannem lub południowem. W południe osłania się paprocie, naprzykład gazetami, silne bowiem promienie słoneczne powodują natychmiastowe żółknienie liści.

Następnym warunkiem jest dostateczne doprowadzenie wilgoci i nasycanie nią otaczającego powietrza, co można uskutecznić zapomocą trzyrazowego spryskiwania roślin rozpylaczem, przedewszystkiem w dnie bardzo upalne i gorące.

Rośliny, przeznaczone do hodowli pokojowej, mogą w lecie stać na wolnem powietrzu, oczywiście w cieniu, w zimie natomiast muszą być umieszczone w pokojach opalnych.

Paprocie wymagają porowatej ziemi z przymieszką piasku. Młodym roślinom daje się grubą ziemię darniową, liściową, torfową z dodatkiem piasku.

Paprocie rozmnaża się rozmaicie. Rośliny, rosnące w formie krzaków można łatwo rozmnożyć przez podział Inne gatunki wydają młode roślinki, rosnące na liściach roślin macierzystych; te wyłamuje się, pikuje w lekkiej ziemi i wyhodowuje z nich nowe osobniki.

Rodzina paproci jest bardzo liczna, obejmuje bardzo dużo gatunków i rodzai. Najpiękniejsze i najczęściej spotykane są paprocie adiantum, dalej asplenium, nephroieps, pteris, lyodium japonicum. Chcąc nabyć do hodowli pokojowej paprocie, najlepiej **udać się do ogrodnika** i kupić okazy, wyróżniające się zdrowym wyglądem.

PASZA ZIMOWA DLA BYDŁA.

W zimie nasze zwierzęta dotkliwie odczuwają brak pastwiska, to też zapobiegliwy i staranny hodowca stara się dawać im paszę soczystą, a więc buraki i kiszonki, częściowo ziemniaki. Te ostatnie odgrywają zresztą w żywieniu zwierząt zupełnie specjalną rolę, karmi się niemi mianowicie konie robocze oraz bydło i świnie, przeznaczone na opas. Buraki zaś i kiszonki są niezastąpioną paszą dla krów dojnych, młodzieży i świń hodowlanych.

Buraki i ziemniaki przechowuje się w kopcach. Czasem zdarza się, zwłaszcza podczas mokrej jesieni, że przy takim sposobie przechowania wiele cennej paszy ulega zepsuciu. Jedyną wtedy radą jest zakiszenie buraków. Są pasze, bardzo wartościowe, które na dłuższy czas wogóle inaczej przechować się nie dadzą, jak tylko w dołach. Do takich pasz zaliczyć należy np. kukurydzę, koński ząb, głowy i liście buraków cukrowych, wreszcie liście buraków pastewnych, które przy kopcowaniu muszą być odcinane. Do zakiszenia tych pasz należy wybrać odpowiedni dół, wyłożony nieprzepuszczalnym materjałem. Dół taki może być zrobiony z gliny szczelnie ubitej, murowany lub cementowany. Te materjały nieprzepuszczalne chronią paszę od dopływu wody podskórnej oraz odpływu soku z kiszonki. Doły na kiszonkę nie powinny być zbyt duże, jeżeli jest dużo paszy do zakiszenia, lepiej założyć kilka dołów, aniżeli jeden wielki. Zwykle robi się doły na taką ilość paszy, jaka jest potrzebna dla zwierząt na przeciąg jednego do dwóch tygodni. Jeżeli dół jest dłużej otwarty, pasza zaczyna się psuć. Kiszonkę w zimie można spasać w następujących ilościach: na krowę po 30 kilogramów dziennie, na lochę około 10 kilogramów, na owcę do 3 kilogramów. Są to ilości przeciętne. Jak wiadomo, musi się zawsze ilość paszy dostosować do wagi i wydajności zwierzęcia, w każdym razie według tych ilości można obliczać pojemność dołu.

Zakładanie kiszonek jest bardzo proste. Zasadniczą rzeczą jest to, by pasza, którą ma się zakisić, była zupełnie czysta, tj. bez ziemi i zdrowa. Pasza przemarżnięta lub zgniła nie nadaje się do kiszenia. Na spód dołu należy dać dość grubą warstwę drobno pociętej ze słomy sieczki (około pół metra i dopiero ją udeptać. Na sieczkę sypie się pociętą paszę warstwami, którą trzeba bardzo starannie ubić. Pasze takie, jak kukurydza, koński ząb, liście buraczane, wystarczy przepuścić przez sieczkarnię, ustawioną na jedną kosę. Buraki muszą być dość drobno porąbane lub szarpane. Przy zakładaniu kiszonek pamiętać należy, że nigdzie nie można zostawiać szpar, w których byłoby powietrze. Pociętą paszą wypełnia się cały dół, bez przysypywania warstw sieczką i bez jakichkolwiek dodatków. Dopiero gdy dół jest zupełnie napełniony i pasza dobrze ubita, wtedy na wierzch daje się warstwę sieczki ze słomy. Po kilku dniach gdy pasza dobrze osiędzie, na sieczkę daje się kilka desek i całą powierzchnię przykrywa się szczelnie warstwą gliny, rozrobionej z wodą. Glina wysychając pęka i odstaje od ścian dołu, więc co pewien czas musi się ją polewać wodą i zaklejać miejsca popękane ,aż wytworzy się szczelna pokrywa niedopuszczająca powietrza do wnętrza.

Po 6 tygodniach kiszonka jest gotowa do skarmiania. O ile dół jest dobrze założony i nieodkrywany, pasza doskonale może się przechować nawet do następnego roku. Gdy dół chcemy otworzyć, odwala się glinę i wierzchnią warstwę sieczki. Codziennie bierze się paszę z całej powierzchni dołu, by nie obsychała. Po wybraniu odpowiedniej ilości kiszonki przykrywa się dół słomą.

NOTOWANIA CEN NA BYDŁO W POZNANIU

dnia 10 XI. 6 r.

Woły:	
pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	64—68
Mięsiste tłuczone młodsze do lat 3	65—60
Mięsiste tuczone starsze	46—50
Miernie odżywione	36—40
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	54—60
tuczone mięsiste	48—52
nietuczone, dobrze odżywione starsze	42—42
miernie odżywione	34—36
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	60—64
tuczone mięsiste	46—50
nietuczone dobrze odżywione . .	36-40
miernie odżywione	20—26
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	64—68
tuczone mięsiste	56—60
nietuczone, dobrze odży	46—50
miernie odżywione	36—40
ŚWINIE:	
a) pełnomięsiste od 120—150 kg. żywej wagi	64—66
b) pełnomięsiste od 100—120 kg. żywej wagi	58—62

H U M O R

W ZAPALE.

Przewodnik do turysty:

— Ten oto dworzec kolejowy jest także pięknym zabytkiem. Budowany był w XIV wieku.